

ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ:

Διττή εκπαίδευση: γέφυρα πάνω από ταραγμένα νερά?

Η εργασιακή εμπειρία τυγχάνει μεγάλης εκτίμησης από τις επιχειρήσεις και, ως εκ τούτου, η έλλειψη της εν λόγω εμπειρίας αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για τα άτομα που αναζητούν εργασία για πρώτη φορά. Πολλοί νέοι είναι παγιδευμένοι σε έναν φαύλο κύκλο: δεν μπορούν να ενταχθούν για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας, ωστόσο δεν μπορούν να βρουν μια θέση εργασίας, επειδή δεν διαθέτουν εργασιακή εμπειρία. Όπως αποδεικνύεται, τα συστήματα μαθητείας έχουν μεγάλης κλίμακας αντίκτυπο στην προώθηση της απασχόλησης των νέων, αποτελούν δε σημαντικό λόγο για τα χαμηλά επίπεδα ανεργίας των νέων σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες¹.

Τόσο στην ανακοίνωση *Ανασχεδιασμός της εκπαίδευσης*² όσο και στην ανακοίνωση του 2013 για την ανεργία των νέων³, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να εντείνουν τις προσπάθειές τους, αφενός, για ανάπτυξη της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης διεθνών προδιαγραφών με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των επαγγελματικών δεξιοτήτων, και, αφετέρου, για προώθηση της μάθησης στον χώρο εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της ποιοτικής πρακτικής άσκησης και μαθητείας καθώς και των ποιοτικών διττών συστημάτων⁴. Ομοίως, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΚ) δημοσίευσε, έπειτα από αίτημα της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας, μελέτη η οποία εξετάζει τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες της διττής εκπαίδευσης και διερευνά τις εξελίξεις πολιτικής στην ΕΕ-28 σε σχέση με τη θέσπιση και/ή τη βελτίωση του εν λόγω τύπου μάθησης.

Ιστορικό

Πέραν του ότι η εκπαίδευση αποτελεί το μέσο τόσο για την ευρύτερη εξέλιξη του ανθρώπου όσο και για τη συμμετοχή του ατόμου στην κοινωνική ζωή (UNESCO), η εκπαίδευση και η κατάρτιση αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες όσον αφορά τα αποτελέσματα στον τομέα της απασχόλησης των νέων: μπορούν να παρέχουν στους νέους τις κατάλληλες δεξιότητες και συμπεριφορές ώστε να τους προετοιμάσουν για τον κόσμο της εργασίας και, ως εκ τούτου, να διευκολύνουν τη μετάβασή τους από το σχολείο στην εργασία.

Πώς μπορεί μια χώρα να βοηθήσει τους νέους της να μεταβούν με επιτυχία από την εκπαίδευση στην απασχόληση; Ποια προβλήματα δημιουργούνται; Ποιες παρεμβάσεις είναι αποτελεσματικές; Πώς μπορούν να αναβαθμιστούν οι εν λόγω παρεμβάσεις;

Αυτά και άλλα συναφή θέματα εξετάζονται στη μελέτη που ανατέθηκε από το ΕΚ: «[Διττή εκπαίδευση: γέφυρα πάνω από ταραγμένα νερά](#)»⁵. Ο στόχος αυτής της πανευρωπαϊκής μελέτης είναι να παράσχει στην Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας του ΕΚ συνοπτικά στοιχεία σχετικά με την κατάσταση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) στα κράτη μέλη, που θα χρησιμεύσουν ως βασικές πληροφορίες για τις τρέχουσες και επικείμενες συζητήσεις για τη νέα γενιά προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Πιο συγκεκριμένα, η μελέτη εξετάζει τα ακόλουθα θέματα:

- τα κύρια εμπόδια που δυσχεραίνουν την εφαρμογή της διττής εκπαίδευσης σε ορισμένα κράτη μέλη·
- τους λόγους για τους οποίους ορισμένα κράτη μέλη αποφασίζουν να εφαρμόσουν/να μην εφαρμόσουν διττά εκπαιδευτικά συστήματα·

¹ Global Employment Trends for Youth 2013. A generation at risk. ΔΟΕ 2013. (Παγκόσμιες τάσεις απασχόλησης για τη νεολαία 2013. Μια χαμένη γενιά).

² Ανασχεδιασμός της εκπαίδευσης: επενδύοντας στις δεξιότητες για καλύτερα κοινωνικοοικονομικά αποτελέσματα (COM(2012)0669).

³ [Συνεργασία για τους νέους της Ευρώπης - Πρόκληση για δράση κατά της ανεργίας των νέων](#) (COM(2013)0447).

⁴ Συνδυασμός προγραμμάτων μαθητείας σε επιχείρηση με την επαγγελματική εκπαίδευση σε εκπαιδευτικό ίδρυμα. Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στην έκθεση της CEDEFOP για τα οφέλη της ΕΕΚ [2011 CEDEFOP report on the benefits of VET](#).

⁵ Του ICF International: Στελίνα Χατζηχρήστου, Daniela Ulicna, Ilona Murphy, Anette Curth

- τη δημιουργία δεσμών μεταξύ της αριστείας στην ΕΕΚ, της διττής εκπαίδευσης και της οικονομικής ανάπτυξης·
- τον προσδιορισμό των τάσεων και των αλλαγών στη διττή εκπαίδευση· και
- τις καινοτόμες προσεγγίσεις ως προς τον τρόπο προώθησης και αύξησης της έλξης του εν λόγω είδους εκπαίδευσης.

Η παρούσα μελέτη εξετάζει τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες της διττής εκπαίδευσης/μαθητείας και διερευνά τις εξελίξεις πολιτικής στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών, κοινωνικών και οικονομικών χαρακτηριστικών των χωρών. Επίσης περιλαμβάνει παραδείγματα ορθής πρακτικής, τα οποία ενδέχεται να παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τις χώρες που επιθυμούν να αναπτύξουν την παροχή επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης⁶.

Το παρόν **ηνμερωτικό σημείωμα** συνοψίζει τα κύρια χαρακτηριστικά της μελέτης, με ιδιαίτερη έμφαση στα συμπεράσματα και τις συστάσεις.

Τι είναι η διττή εκπαίδευση; Κατανόηση των χρησιμοποιούμενων ορισμών και των μεταξύ τους διαφορών

Ο όρος «**διττή εκπαίδευση**» χρησιμοποιείται ευρέως ως γενικός όρος, και αναφέρεται στο γεγονός ότι η διδασκαλία και η μάθηση στην ΕΕΚ έχουν διττό χαρακτήρα από δύο απόψεις:

- διττό χαρακτήρα όσον αφορά τους τόπους μάθησης (σχολεία/πάροχοι ΕΕΚ και επιχειρήσεις κατάρτισης), οι οποίοι επιμερίζονται την ευθύνη για παροχή θεωρητικής και πρακτικής κατάρτισης· και
- διττό χαρακτήρα όσον αφορά τους φορείς (δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς), οι οποίοι επιμερίζονται την ευθύνη για την ΕΕΚ σε επίπεδο πολιτικής και πρακτικής εφαρμογής.

Ο διττός χαρακτήρας των τόπων μάθησης αποτελεί τη βάση για τους ορισμούς που χρησιμοποιούνται στην ευρωπαϊκή και διεθνή βιβλιογραφία. Σύμφωνα με την UNESCO⁷, το διττό εκπαιδευτικό σύστημα ονομάζεται «διττό» επειδή συνδυάζει, στο πλαίσιο ενός κύκλου σπουδών, τα προγράμματα μαθητείας σε μια επιχείρηση με την επαγγελματική εκπαίδευση σε επαγγελματική σχολή. Στην επιχείρηση ο μαθητευόμενος λαμβάνει πρακτική κατάρτιση, η οποία συμπληρώνεται από θεωρητική διδασκαλία στην επαγγελματική σχολή. Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop)⁸, η διττή εκπαίδευση αφορά τον συνδυασμό περιόδων εκπαίδευσης ή κατάρτισης σε ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα ή κέντρο κατάρτισης και στον χώρο εργασίας. Επίσης, το Cedefop αναφέρει τη διττή εκπαίδευση ως εναλλασσόμενη κατάρτιση, τονίζοντας ότι ο όρος «διττή εκπαίδευση» μπορεί να χρησιμοποιείται εναλλακτικά παράλληλα με την «εναλλασσόμενη κατάρτιση», τα «προγράμματα μαθητείας» και τη «μάθηση στον χώρο εργασίας». Εντούτοις, υφίστανται ορισμένες μικρές αλλά σημαντικές διαφορές μεταξύ αυτών των όρων, καθώς διαφέρουν όσον αφορά τις δύο πτυχές που προαναφέρθηκαν.

Δεδομένων των παιδαγωγικών και οικονομικών τους δυνατοτήτων, τα προγράμματα μαθητείας και τα παρόμοια συστήματα βρίσκονται επί του παρόντος στο επίκεντρο τόσο μεταξύ των φορέων λήψης αποφάσεων όσο και μεταξύ των ερευνητών⁹. Η δύσκολη κατάσταση την οποία αντιμετωπίζουν σήμερα οι νέοι στην αγορά εργασίας απαιτεί λύσεις που θα στηρίζουν τη μετάβαση από το σχολείο στην εργασία. Πολλές ελπίδες έχουν εναποτεθεί στην ανάπτυξη των θέσεων μαθητείας και της μάθησης στον χώρο εργασίας γενικότερα.

Παρότι όλα τα κράτη μέλη διαθέτουν προγράμματα που ενσωματώνουν τη μάθηση στον χώρο εργασίας, η κλίμακα, η δημοτικότητα και τα αποτελέσματα των εν λόγω προγραμμάτων διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό. Δεν υπάρχει ενιαίο μοντέλο προγραμμάτων μαθητείας, ενώ τα συστήματα μαθητείας δεν αποτελούν ακόμη βασική μέθοδο ΕΕΚ στα περισσότερα κράτη μέλη.

Η κατάσταση της διττής εκπαίδευσης στη ΕΕ

Η συντριπτική πλειονότητα των κρατών μελών διαθέτει τουλάχιστον μία μέθοδο συστηματικού συνδυασμού της μάθησης στον χώρο εργασίας και στο σχολείο. Ωστόσο, η τοποθέτηση αυτών των μεθόδων στην υπόλοιπη εκπαίδευση και κατάρτιση ποικίλλει σε μεγάλο βαθμό. Παρότι τα κράτη μέλη προβαίνουν στη μεταρρύθμιση των συστημάτων ΕΕΚ και στην ενσωμάτωση της μάθησης στον χώρο εργασίας, η ποικιλία των σημείων εκκίνησης, επιπλέον του κοινωνικού και οικονομικού πλαισίου, δεν επιτρέπει σε όλες τις χώρες να στοχεύουν βραχυπρόθεσμα στο ίδιο μοντέλο. Η συμμετοχή των εργοδοτών και η θετική κοινωνική αντίληψη της μαθητείας είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξή της σε μεγάλη κλίμακα.

⁶ Η ανάλυση δευτερογενών δεδομένων καλύπτει και τα 28 κράτη μέλη. Η συλλογή πρωτογενών δεδομένων επικεντρώθηκε στην επιλογή 10 κρατών μελών: CZ, DE, EL, FI, FR, IT, NL, PT, PL, UK (Αγγλία).

⁷ [Terminology of Technical and Vocational education \(Ορολογία τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης\)](#)

⁸ [Terminology of European education and training policy \(Ορολογία της ευρωπαϊκής πολιτικής για την εκπαίδευση και κατάρτιση\)](#)

⁹ Τα προγράμματα μαθητείας είναι ένα δοκιμασμένο σύστημα μάθησης στον χώρο εργασίας στην Αυστρία, τη Δανία, τη Γερμανία και την Ελβετία. Σε αυτές τις χώρες, η χαμηλή ανεργία των νέων αποδίδεται συχνά στην αποτελεσματικότητα του συστήματος αυτού, το οποίο παρέχει με επιτυχία μεγάλο αριθμό νέων που διαθέτουν ποιοτική εκπαίδευση και κατάρτιση ως προς την αναγνώριση προσόντων που απαιτούνται από τις επιχειρήσεις. ΔΟΕ (2011β).

Λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλία των συστημάτων, οι αλλαγές απαιτούν χρόνο και πρέπει να πραγματοποιούνται σταδιακά.

Η μελέτη του ΕΚ προσδιόρισε τέσσερις βασικούς τύπους μεθόδου στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, και εξέτασε τα πλεονεκτήματα και τις προκλήσεις τους. Στη μελέτη προτείνονται διαφορετικές συστάσεις για κάθε τύπο.

1) **Ολοκληρωμένα συστήματα μαθητείας**

Βασικά χαρακτηριστικά αυτού του τύπου συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK):

- Η μαθητεία αποτελεί μέρος της επίσημης εκπαίδευσης και οδηγεί στη χορήγηση εθνικά αναγνωρισμένου πιστοποιητικού. Τα πιστοποιητικά/προσόντα που αποκτήθηκαν συνδέονται επίσης συχνά με την πρόσβαση στο καθεστώς ειδικευμένου προσωπικού.
- Το περιεχόμενο της κατάρτισης στον χώρο της επιχείρησης καθορίζεται από κοινού από τα κράτη, τους εκπροσώπους των οργανώσεων των εργοδοτών και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις.
- Οι μαθητευόμενοι έχουν σαφές καθεστώς, λαμβάνουν αμοιβή, ενώ υφίστανται σαφώς καθορισμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη (μαθητευόμενος, επιχείρηση, κέντρο κατάρτισης και άλλοι).
- Οι δαπάνες κατάρτισης επιμερίζονται μεταξύ του κράτους και των εργοδοτών (το κράτος καλύπτει τη συνιστώσα που βασίζεται στο σχολείο· οι εργοδότες χρηματοδοτούν την κατάρτιση στον χώρο της επιχείρησης).
- Παρότι υπάρχουν άλλες μορφές επαγγελματικής εκπαίδευσης στις χώρες αυτές, τα προγράμματα μαθητείας αποτελούν βασική μέθοδο όσον αφορά τη συμμετοχή και την κοινωνική αντίληψη αυτής της μορφής μάθησης.

Αυτός ο τύπος συστήματος EEK αντιστοιχεί στις περιπτώσεις, για παράδειγμα, της Αυστρίας, της Γερμανίας και της Δανίας.

Κύρια πλεονεκτήματα αυτού του τύπου:

- Τα πλεονεκτήματα της μάθησης στον χώρο εργασίας παρέχονται σε μεγάλο αριθμό σπουδαστών και επιχειρήσεων.
- Τα προγράμματα μαθητείας υποστηρίζουν ενεργά τη μετάβαση από το σχολείο στην εργασία και οδηγούν σε σχετικά καλά ποσοστά απασχόλησης.
- Είναι ελκυστικά και πολύ γνωστά στους νέους, στους γονείς και στις επιχειρήσεις.
- Υπάρχει ισχυρή συμμετοχή του επιχειρηματικού τομέα στην EEK, γεγονός που διασφαλίζει ότι τα προσόντα και η κατάρτιση είναι επικαιροποιημένα και ευθυγραμμίζονται με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- Τα συστήματα έχουν μακρά παράδοση μέσω της οποίας έχουν αναπτυχθεί ισχυροί μηχανισμοί διασφάλισης της ποιότητας.

Ωστόσο, τα συστήματα αυτά αντιμετωπίζουν επίσης ορισμένες προκλήσεις:

- Εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την παροχή θέσεων μαθητείας από τον επιχειρηματικό τομέα. Σε περιόδους οικονομικής αστάθειας ή ύφεσης, ο αριθμός προσφερόμενων θέσεων μπορεί να μειωθεί, ενώ η ζήτηση από τους σπουδαστές παραμένει η ίδια. Αυτό δημιουργεί ανταγωνισμό και σημαίνει ότι οι εν λόγω νέοι θα πρέπει να τοποθετηθούν σε άλλους τύπους προγραμμάτων.
- Απαιτούν επαρκή «ετοιμότητα για τις θέσεις μαθητείας». Οι σπουδαστές πρέπει να είναι σε θέση να βρίσκουν εργοδότες οι οποίοι θα είναι πρόθυμοι να τους παρέχουν μια θέση μαθητείας που απαιτεί συγκεκριμένες δεξιότητες. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να αποδεικνύουν πολύ γρήγορα ότι κατέχουν τις βασικές συμπεριφορές και στάσεις που απαιτούνται στον χώρο εργασίας.
- Αυτό οδηγεί σε μια κατάσταση στην οποία οι νέοι που αντιμετωπίζουν τα μεγαλύτερα μειονεκτήματα είναι λιγότερο πιθανό να βρουν μια θέση μαθητείας.
- Οι επιχειρήσεις σε αυτά τα συστήματα πρέπει να είναι σε θέση να παρέχουν στους μαθητευόμενους ευρύ φάσμα δεξιοτήτων, ώστε να τους προετοιμάζουν για την απόκτηση ολοκληρωμένων προσόντων. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να διαθέτουν τα απαιτούμενα τεχνικά μέσα και το ανθρώπινο δυναμικό, γεγονός που μπορεί να ενέχει προκλήσεις. Ως εκ τούτου, ενδέχεται να απαιτούνται λύσεις συνεργασίας μεταξύ διαφόρων επιχειρήσεων.

2) **Τα συστήματα μαθητείας ως παράλληλη μέθοδος με άλλες μορφές EEK**

Σε χώρες όπως η Γαλλία, οι Κάτω Χώρες, η Ιταλία, η Πολωνία και το Ηνωμένο Βασίλειο, τα συστήματα μαθητείας υφίστανται, αλλά δεν αποτελούν την κύρια μέθοδο EEK. Οι εν λόγω χώρες συχνά συνδυάζουν τα προγράμματα μαθητείας με EEK στον χώρο του σχολείου (τύποι 3 και 4). Έχουν προσδιοριστεί δύο διαφορετικές περιπτώσεις:

- Τα προγράμματα μαθητείας οδηγούν στην απόκτηση των ίδιων προσόντων με αυτά που παρέχει η EEK στον χώρο του σχολείου. Πρόκειται για μια εναλλακτική, εντούτοις ισοδύναμη, μέθοδο με άλλες μορφές EEK (π.χ. FR, NL). Ή
- Τα προγράμματα μαθητείας οδηγούν στη χορήγηση ειδικού πιστοποιητικού που είναι διαφορετικό από το πιστοποιητικό που χορηγείται από τα σχολεία EEK (IT, PL, UK).

Σε αυτές τις χώρες, τα συστήματα μαθητείας έχουν ορισμένα κοινά βασικά χαρακτηριστικά με τα ολοκληρωμένα συστήματα μαθητείας (καθεστώς των σπουδαστών, συμβάσεις, αμοιβή), ωστόσο τα προγράμματα μαθητείας είναι λιγότερο δημοφιλή

μεταξύ εκπαιδευομένων και επιχειρήσεων.

Κύρια πλεονεκτήματα του εν λόγω τύπου συστήματος:

- Είναι ευκολότερο να συνδυαστεί η παροχή θέσεων μαθητείας με τη ζήτηση από την πλευρά των εκπαιδευομένων, δεδομένης της ύπαρξης μεθόδων στον χώρο του σχολείου.
- Υπάρχουν μέθοδοι μετάβασης μεταξύ ΕΕΚ στον χώρο του σχολείου και προγραμμάτων μαθητείας, οι οποίες παρέχουν στους εκπαιδευόμενους τη δυνατότητα να αλλάξουν κατεύθυνση στη διάρκεια των σπουδών τους.
- Τα προγράμματα μαθητείας απευθύνονται σε συγκεκριμένους τομείς που έχουν περισσότερες δυνατότητες για τη δημιουργία θέσεων μαθητείας.

Κύριες προκλήσεις στις εν λόγω χώρες:

- Πρέπει να βρεθεί τρόπος αναβάθμισης των συστημάτων μαθητείας.
- Πρέπει να δημιουργηθεί μια θετική αντίληψη σχετικά με τα προγράμματα μαθητείας μεταξύ εκπαιδευομένων και γονέων.
- Ορισμένες φορές τα προγράμματα μαθητείας επικεντρώνονται σε παραδοσιακούς τομείς (βιοτεχνία, κατασκευές), ενώ ενδέχεται να υπάρχει έλλειψη δεξιοτήτων σε άλλους τομείς ανάπτυξης της χώρας.

3) Έντονα στοιχεία μάθησης από τον χώρο εργασίας στο πλαίσιο των σχολικών προγραμμάτων

Σε χώρες όπως η Φινλανδία, η Γαλλία ή οι Κάτω Χώρες¹⁰, η κατάρτιση στον χώρο του σχολείου παραμένει η κύρια μορφή ΕΕΚ, ωστόσο η μάθηση στον χώρο εργασίας εντάσσεται συστηματικά σε προγράμματα. Οι περίοδοι κατάρτισης εντός της επιχείρησης είναι υποχρεωτικές και αντιστοιχούν σε σημαντικό χρονικό διάστημα.

Κύρια πλεονεκτήματα των εν λόγω μεθόδων ΕΕΚ:

- Είναι ευκολότερη η προσέλκυση νέων εργοδοτών που δεν είναι συνηθισμένοι στην παροχή κατάρτισης στους νέους, καθώς δεν είναι υποχρεωμένοι να δεσμεύονται για παροχή αμειβόμενης θέσης επί μεγάλο χρονικό διάστημα (όπως στα συστήματα μαθητείας).
- Αυτή η μέθοδος αποτελεί χρηστή λύση για τους νέους που δεν διαθέτουν ετοιμότητα για τις θέσεις μαθητείας. Οι νέοι εκτίθενται σταδιακά στο περιβάλλον του χώρου εργασίας.
- Η μάθηση με βάση την εργασία παρέχεται σε ευρύ φάσμα σπουδαστών και είναι λιγότερο επιλεκτική από τα ολοκληρωμένα συστήματα μαθητείας.
- Το γεγονός ότι οι εκπαιδευόμενοι εκτίθενται σε διαφορετικές επιχειρήσεις στη διάρκεια των σπουδών τους, τους δίνει τη δυνατότητα να αποκτήσουν εμπειρία από ένα ευρύ φάσμα θέσεων εργασίας και εταιρικού περιβάλλοντος.

Κύριες προκλήσεις:

- Τα σχολεία πρέπει να αναπτύξουν ισχυρά δίκτυα με τις τοπικές επιχειρήσεις. Αυτό αποτελεί μια σχετικά νέα αρμοδιότητα για τα σχολεία τα οποία αντιμετωπίζουν δυσκολία στην προσέγγιση εργοδοτών.
- Η ποιότητα της μάθησης στον χώρο εργασίας και ο τρόπος συνδυασμού με τη μάθηση στον χώρο του σχολείου ενδέχεται να αποτελεί ζήτημα. Οι περίοδοι μάθησης στην εργασία διαρκούν μόνο λίγες εβδομάδες (παρότι πολλές φορές ανά έτος) και δεν παρέχουν πάντα ένα αρκετά ενθαρρυντικό και υποστηρικτικό περιβάλλον μάθησης.
- Η μετάβαση από το σχολείο στην εργασία διαρκεί περισσότερο από ό,τι στα προγράμματα μαθητείας, καθώς οι επιχειρήσεις είναι λιγότερο πιθανό να προσλαμβάνουν συστηματικά τους εκπαιδευόμενους τους.

4) Πλήρης ΕΕΚ στον χώρο του σχολείου

Ορισμένες χώρες διαθέτουν συστήματα ΕΕΚ τα οποία βρίσκονται στα πρώιμα στάδια ολοκλήρωσης της μάθησης στον χώρο εργασίας (για παράδειγμα, η Τσεχική Δημοκρατία και η Σλοβακία). Η συντριπτική πλειοψηφία των ΕΕΚ βασίζεται πλήρως στα σχολεία, γεγονός που δημιουργεί διάφορες προκλήσεις:

- Έλλειψη συνεργασίας μεταξύ σχολείων και επιχειρήσεων.
- Έλλειψη κατανόησης των προγραμμάτων μαθητείας και παρόμοιων τρόπων μάθησης από την πλευρά των εργοδοτών. Οι εργοδότες αδυνατούν να δουν τα οφέλη που θα αποκομίσουν από τις εν λόγω μορφές μάθησης των νέων.
- Οι εργοδότες δεν έχουν την ετοιμότητα να καταρτίσουν τους νέους για την απόκτηση ολοκληρωμένων προσόντων (και όχι για την απόκτηση δεξιοτήτων που αφορούν μόνο την επιχείρηση).
- Επίσης, τα εν λόγω συστήματα αντιμετωπίζουν θέματα σχετικά με τα απαραιτωμένα προγράμματα σπουδών, τον σχολικό εξοπλισμό και τις ικανότητες των εκπαιδευτικών.

¹⁰ Οι εν λόγω χώρες διαθέτουν επίσης προγράμματα μαθητείας ως παράλληλη μέθοδο (τύπος 2).

Συστάσεις που προκύπτουν από τη μελέτη

Προκειμένου να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, οι αναπτυξιακές στρατηγικές που αφορούν την κατάρτιση και τις δεξιότητες θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η παροχή κατάρτισης περιλαμβάνει αφενός τεχνικές και αφετέρου βασικές δεξιότητες για την απασχολησιμότητα¹¹, οι οποίες εφαρμόζονται σε όλα τα επαγγέλματα, τις επιχειρήσεις και τους κλάδους. Ωστόσο, δεδομένης της ποικιλίας των σημείων εκκίνησης, οι χώρες χρειάζονται διαφορετικά στάδια μετάβασης για την ανάπτυξη ποιοτικών προγραμμάτων μαθητείας, τα οποία θα διατίθενται σε σημαντικό αριθμό εκπαιδευομένων. Η αύξηση της ενημέρωσης για τα προγράμματα ΕΕΚ σε όλους τους τομείς μεταξύ των εργοδοτών, καθώς και η προώθηση της συμμετοχής τους στον σχεδιασμό και την παροχή μάθησης στον χώρο εργασίας, είναι υψίστης σημασίας σε αυτό το πλαίσιο.

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΒΑΣΙΖΟΝΤΑΙ ΠΛΗΡΩΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΥΝΔΥΑΖΟΥΝ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΕΚ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΩΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΜΕΘΟΔΟΣ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ
<p>Παράλληλη εργασία:</p> <p>1) Ανάπτυξη των προγραμμάτων μαθητείας ως παράλληλης μεθόδου σε επιλεγμένους τομείς. Οι τομείς αυτοί πρέπει να ευνοούν τα προγράμματα μαθητείας.</p> <p>2) Κίνητρα για την παροχή κατάρτισης εντός της επιχείρησης στην υπόλοιπη ΕΕΚ στον χώρο του σχολείου. Σταδιακή διασφάλιση ότι η μάθηση στον χώρο εργασίας είναι προαπαιτούμενο.</p>	<p>Σταδιακή αύξηση του ποσοστού μάθησης στον χώρο εργασίας.</p> <p>Εστίαση στην ποιότητα της μάθησης στον χώρο εργασίας και στον τρόπο συνδυασμού της με τη σχολική εκπαίδευση.</p> <p>Ενθάρρυνση των σχολείων για ανάπτυξη μακροπρόθεσμων δικτύων με τοπικές επιχειρήσεις.</p>	<p>Αναβάθμιση των προγραμμάτων μαθητείας για την προσέλκυση νέων εργοδοτών.</p> <p>Επέκταση των προγραμμάτων μαθητείας σε διάφορους τομείς και επίπεδα.</p> <p>Παράλληλη εστίαση της ανάπτυξης σε μη παραδοσιακούς τομείς.</p> <p>Διασφάλιση της αναγνώρισης των προσόντων σε εθνικό επίπεδο.</p>	<p>Ενθάρρυνση της πολυμορφίας των προσλήψεων όσον αφορά τα προγράμματα μαθητείας.</p> <p>Στήριξη εκπαιδευομένων που δεν διαθέτουν ετοιμότητα για τις θέσεις μαθητείας.</p> <p>Βελτίωση των ευκαιριών εξέλιξης σε άλλα επίπεδα και μορφές εκπαίδευσης και κατάρτισης.</p>

Η διατήρηση των επενδύσεων όσον αφορά τη μάθηση στον χώρο εργασίας αποδίδει, καθώς αποδεικνύεται ότι οι επενδύσεις βελτιώνουν σημαντικά τις προοπτικές απασχόλησης των νέων σε ορισμένα κράτη μέλη. Για παράδειγμα, στη Δανία, την Τσεχική Δημοκρατία, τη Γερμανία, τις Κάτω Χώρες και στην Αυστρία, οι σπουδαστές ΕΕΚ βιώνουν καλύτερου επιπέδου μετάβαση από το σχολείο στην εργασία¹². Υπάρχει πρόβλεψη στον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης που προορίζεται για τη στήριξη της εν λόγω διαδικασίας: τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο¹³, την Πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων¹⁴ και το πρόγραμμα Erasmus+¹⁵ για την περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας και αποδοτικότητας των συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

¹¹ Για παράδειγμα, επικοινωνία, ομαδική εργασία και δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων. ΔΟΕ (2011β).

¹² Βλέπε επίσης CEDEFOP (2012), From education to working life: the labour market outcomes of vocational education and training.

¹³ <http://ec.europa.eu/esf/home.jsp?langId=el>.

¹⁴ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=el&catId=89&newsId=1829>.

¹⁵ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_el.htm.

Κατάλογος Συντομογραφιών

Cedefop	Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης
CULT	Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
CZ	Τσεχική Δημοκρατία
DE	Γερμανία
EL	Ελλάδα
EK	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
EE	Ευρωπαϊκή Ένωση
FI	Φινλανδία
FR	Γαλλία
ΔΟΕ	Διεθνής Οργάνωση Εργασίας
IT	Ιταλία
KM	Κράτη μέλη
NL	Κάτω Χώρες
PL	Πολωνία
PT	Πορτογαλία
UK	Ηνωμένο Βασίλειο
EΕΚ	Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

Δήλωση αποποίησης ευθύνης

Το παρόν έγγραφο παρέχεται στους βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στο προσωπικό για την υποστήριξη των κοινοβουλευτικών καθηκόντων τους, και δεν αντιπροσωπεύει απαραίτητα τις απόψεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Δεν θα πρέπει να θεωρείται εξαντλητικό.

Συντάκτρια

Κυρία Ana Maria Nogueira, Διαχειρίστρια Έρευνας, Θεματικό Τμήμα Β: Διαρθρωτική Πολιτική και Πολιτική Συνοχής

Ανατροφοδότηση

Εάν επιθυμείτε να διατυπώσετε παρατηρήσεις, μπορείτε να τις αποστείλετε με ηλεκτρονικό μήνυμα στη Γραμματεία Συνοχής Poldep, στη διεύθυνση: poldep-cohesion@ep.europa.eu

Θεματικό Τμήμα Β:

Στο πλαίσιο της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικών Πολιτικών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το Θεματικό Τμήμα Β είναι η ερευνητική μονάδα που παρέχει τεχνική εμπειρογνωμοσύνη στις ακόλουθες πέντε κοινοβουλευτικές επιτροπές: Γεωργία και Ανάπτυξη της Υπαίθρου· Πολιτισμός και Παιδεία· Αλιεία· Περιφερειακή Ανάπτυξη· Μεταφορές και Τουρισμός· Η εμπειρογνωμοσύνη παρέχεται είτε εσωτερικά είτε εξωτερικά.

Όλες οι εκδόσεις της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου:
<http://www.europarl.europa.eu/committees/el/studies.html>